

ПРОЕКТ „РЕДИЗАЙН НА АКАДЕМИЧЕСКИ ИЗДАНИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИНДИКАТОРИТЕ ЗА ИМПАКТ ФАКТОР И ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ В СЪВРЕМЕННОТО ОБЩЕСТВО НА ЗНАНИЕТО“

Иванка Янкова

PROJECT „REDESIGN OF ACADEMIC JOURNALS IN ACCORDANCE WITH INDICATORS OF IMPACT FACTOR AND PERFORMANCE TO ACHIEVE SMART GROWTH IN THE MODERN KNOWLEDGE SOCIETY“

Ivanka Vasileva Yankova

This article by *prof. Ivanka Vasileva Jankova, Dr. Habil*, summarizes the activities of the project: *Redesign of academic journals in accordance with indicators of impact factor and performance to achieve smart growth in the modern knowledge society*, implemented by the Faculty of Library and Heritage at State University of Library Studies and Information Technologies. Completed activity presents serious scientific excellence and promote scientific communication problems publication influence of publications The citing, the impact factor of scientific publications, promotion of scientific results in the field of humanities and social disciplines.

Key words: project, academic journals, modern knowledge society, impact factor, scientific publications, Innovation strategy for smart specialization, evaluation of scientific achievements of Bulgarian researchers and teachers.

България, като член на ЕС, трябва да постигне скок в показателите за *Иновационната стратегия за Интелигентна специализация*. Оценката на научните постижения на български изследователи и преподаватели при удостояването им с научни степени отчита импакт фактора на научните списания, в които публикуват. При оценката на научната работа на българските учени и университети се ползват индикатори като брой публикации и брой цитирания в класацията на списанията с импакт фактор JCR на Томсън Ройтерс и в списания от Scopus на Елзевир. МОН, чрез проект „Наука и бизнес“, ОП „Развитие на човешките

ресурси“, ФНИ, настоятелно провежда политика на засилване на влиятелността на българската научна публикационна дейност, като подкрепя вече в осем сесии автори на специализирани публикации в реферирани издания и издания с импакт фактор, както и съдейства на дейността по индексирание на български научни издания.

Настъпилите промени във формата, начина на издаване и методите на оценка на влиятелността на научните издания в България през последните 25 години провокират тяхното изследване от различни гледни точки. От 200-те български научни периодични издания – около

70 са попаднали в списъка от заглавия на база данни Scopus, но понастоящем само 39 присъстват, като само 13 от тях регистрират повишаване на стойностите на показателите за влиятелност. В класацията на изданията с импакт фактор на Thomson Reuters фигурират 10 български научни списания.

Факултетът по библиотекознание и културно наследство при УниБИТ осъществи Проект *„Редизайн на академически издания в съответствие с индикаторите за импакт фактор и показателите за постигане на интелигентен растеж в съвременното общество на знанието“* с идеята да се създаде нов практически модел за постигане на индикаторите за влиятелност в научните области на българските академични издания, в които публикуват български автори. Основната цел бе подпомагане на процеса на изпълнение на показателите за интелигентен растеж в съвременното общество на знанието, чрез интегриране на международния и български опит с нови научни идеи за издаването на качествени научни списания, годишници, сборници, монографии и др. Друга важна цел бе развитието на способността на техните автори да търсят, изследват и боравят компетентно с необходимата им информация, както и да получат знания как да публикуват висококачествени научни трудове, доклади, тези, монографии, статии, научни съобщения и др.

Проектът има **основна иновативна научно-приложна задача** да създаде инструменти за редизайн на научните издания и за придобиване на наукометрични знания и аналитични умения от пишещите учени, с помощта на които да се постигне високо въздействие на българската наука.

Във връзка с това беше създаден **специализиран сайт** по проблематиката на проекта, който се явява и платформа за неговото развитие. Адресът е: <http://re-design-impact.unibit.bg/>

Проектът е отразен в уебсайта на УниБИТ в рубриката „Научна дейност“ – „Проекти с външно финансиране“ – <http://www.unibit.bg/research/projects/projects-external-financing/>.

Екипът започна своята работа с обобщение и анализ на добри практики за изисквания към чуждестранни и български издания с импакт фактор. Бе направено детайлно проучване на статии и презентации за изисквания към чуждестранните и българските издания с импакт фактор и покритите от тях критерии и индикатори въз основа на безплатния достъп до Web of Science, Journal Citation Report, InCites, Scopus, Science Direct. По-интересните и информативни статии, съдържащи изисквания към чуждестранните и българските издания с импакт фактор, са качени на уебсайта на проекта.

Проучените от екипите добри практики в статии и презентации впоследствие са използвани и в други дейности по проекта. Тези и други статии и/или презентации послужиха за изготвяне на научни доклади, изнесени на научни конференции по теми, свързани с проекта. Добрите практики за изисквания към чуждестранните и българските издания с импакт фактор и покритите от тях критерии и индикатори залегнаха в издадените два наръчника – *Наръчник за получаване на импакт фактор и измерване на напредък за издатели* и *Наръчник за успешно публикуване на български автори в списания с импакт фактор*.

Направихме *сравнителен анализ* на подготовката и уменията на български

и чуждестранни автори да създават публикации за издания с импакт фактор, както и проучване на потенциала им за покриване на индикаторите за интелигентен растеж. Изготвен бе подробен сравнителен анализ на уменията на български и европейски академични автори, чрез наблюдение на ключови индикатори на представянето на 60 страни в Европа и в света и мястото на България по всеки от показателите. Публикацията е придружена със съществени изводи за подобряването на уменията на българските академични автори – една от основните цели на проекта.

Беше осъществен *анализ на индикаторите и механизмите*, съдействащи за редизайна на научните издания и за изглаждането на умения у авторите на научни публикации. В резултат на събраните източници и направените анализи се очерта точна картина на индикаторите и механизмите, с които трябва да се унифицира изграждането на полезни умения у академичните автори, както и у издателите на академични публикации.

Бяха създадени и *методически насоки за публикуване* в областта на социалните и хуманитарните науки, обобщени въз основа на проведено библиографско проучване по темата.

Изготвените *препоръки* за ново допълващо учебно съдържание бяха изведени на основа на проведените проучвания върху влиянието на индикаторите и направената селекция на инструкции за публикуване. Тези изследвания бяха обогатени и от впечатленията, натрупани от работните посещения в издателствата.

За проследяване на най-новите изследвания в академичното издаване и наукометрия беше използван пълно-

ценно безплатният достъп до платформите на *Web of Science, Journal Citation Report, InCites, Scopus, Science Direct*, както и материалите от работните посещения и обучения.

Въз основа на направените изследвания от членовете на екипа беше направено научно съобщение за проследяване на най-новите изследвания в областта на академичните издания и наукометрията.

Екипът по проекта проведе *ретроспективен анализ и препоръки за редизайн* на научните издателства и за промяна на подготовката на пишещите изследователи.

Бяха създадени и обобщени важни *научни продукти* по темата:

1. Изводи и препоръки за качествена промяна за успешно публикуване на български автори в списания с импакт фактор

2. Изводи и препоръки за необходимия редизайн на списания за превръщането им в списания с импакт фактор.

Екипът по проекта преговаря с представители на Thomson Reuters за закупуване и организиране на лицензионен достъп до *Thomson Reuters Core Publishing Solutions* и свободен достъп до масиви със свободни ресурси на ЕС. Беше осъществена видеоконферентна връзка за презентиране на издателския продукт *ScolarOne* и за обучение на екипа по проекта. Получен беше Планграфик за извършване на дейностите по услугата Закупуване на лиценз на *Thomson Reuters Core Publishing Solutions*. В рамките на задачата бяха проведени разговори и кореспонденция с представители на Thomson Reuters за закупуване и организиране на лицензионен достъп до *Thomson Reuters Core Publishing*

Solutions и свободен достъп до масиви със свободни ресурси на ЕС. Бяха извършени преводи на важните научни публикации, засягащи работата с продукта, както и на голямо количество статии, необходими в работата по проекта, като: ScholarOne Manuscripts™: The Online Manuscript Submission and Peer Review Process; Bulgarian How to write an abstract (Как да напишем резюме?); Наръчник на автора за публикуване в Emerald Group Publishing: Пример с European Journal of Training and Development; SciVerse Scopus ръководство за потребители и редица други.

Бяха подписани и **два договора с издатели:**

1. Договор за изследване и ползване на ScholarOne за съвместяване на продукта при обработка на данни за списание „**Издател**“;

2. Договор за дейности, свързани с ползването на ScholarOne и за съвместяване при обработка на данни за списание „**Социология и икономика**“.

За да осъществим заложеното в дейностите *Анкетно проучване на готовността, мотивацията и условията за редизайн и качество на публикации на автори* посетихме български научни издателства и екипи на научни издания. Проведохме срещи с дискусии с научни издателства в Благоевград; в Националното издателство *Аз Буки*, в *Издателството на БАН*, с представители на *университетски издателства* от София. Анкетното проучване относно условията, компетентността, моделите и необходимите познания, готовността и мотивацията за редизайн на научните издания и за публикуване в световнозначими научни издания бе извършено чрез работа на терен в печатна и онлайн версия.

Въз основа на сравнителни анализи на компетентността, моделите и необходимите познания, готовността и мотивацията за редизайн на научните издания и за публикуване в световнозначими научни издания са изготвени два *наръчника* – в помощ на издателите и в помощ на авторите, на които предстои да подготвят публикации за издания с импакт фактор – Наръчник за получаване на импакт фактор и измерване на напредък за издатели и Наръчник за успешно публикуване на български автори в списания с импакт фактор. Въз основа на срещите и разговорите с научни издатели, както и в резултат на анализа на проведеното анкетно проучване се достигна до изводи и препоръки за необходимия редизайн и качествена промяна на авторите.

Екипът създаде **идеен проект** за „*Интерактивна апликация за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор и за изграждане на умения на автори да публикуват в издания с импакт фактор и да се справят с информационно-аналитични инструменти*“ стартира с *платформа* – апликация за консултиране и трениране на умения на авторите на научни публикации, с помощта на която интерактивно да се обучават академични автори за успешно публикуване в списания с импакт фактор, както и редактори на български научни издания да измерват напредъка си за получаване на място в класацията на издания с импакт фактор.

Интегрирани са **три модула**: *Въведение в библиометрията; постигане на влиятелност на публикации; платформа за редизайн на български научни издания*. Идеята е да се използват възможностите на редакторската система ScholarOne и постепенно да бъдат инте-

грирани и различни измерители на индикатори за интелигентен растеж и иновации.

Благодарение на изпълнението на заложените дейности по проекта се създаде **нов практически модел** за постигане на индикаторите за влиятелност в научните области на българските академични издания, в които публикуват български автори. Бяха създадени *инструменти за редизайн* на научните издания и за придобиване на наукометрични знания и аналитични умения от пишещите учени, с помощта на които да се постигне високо въздействие на българската наука.

Проучените модели и добри практики, свързани с наукометричните изследвания в Европа и България за постигане на импакт фактор на български научни издания, както и на високи стойности на индикатори, производни на импакт фактор бяха генерирани в *различни научноизследователски продукти*.

Акумулиран е богат материал от информация и знание, който да служи занапред при научни разработки, учебни програми, идейни проекти и др. форми на междунaучен обмен. Създадената апликация за редизайн, консултиране и трениране на умения осигурява лесен и удобен достъп до информация по тематиката на проекта: редизайн и умения за публикуване.

Приключилата дейност представя сериозни научни постижения и популяризира научната комуникация по проблемите на публикуването, влиятелността на публикациите, цитируемостта, импакт фактора на научните издания, популяризирането на научни резултати и в областта на социалните и хуманитарните дисциплини.

ИЗТОЧНИЦИ

1. **Василева**, Румелина. Проследяване на най-нови изследвания в областта на академичните издания и наукометрията. // *Семинар* „Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

2. **Денчев**, Стоян, Ирена Петева. Изследване на индикатори и механизми за прилагане върху редизайн на изданията и изграждане умения за публикуване у авторите – трудности и перспективи. // *Семинар* „Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

3. **Димитрова**, Цветелина. Изработване на Идеен проект за Интерактивна апликация „Редизайн научни издания за получаване импакт фактор и изграждане умения на автори да публикуват в издания с импакт фактор постигайки индикатори“. // *Семинар* „Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

4. **Нушева**, Камелия. Проучване на добри практики – издания с импакт фактор. // *Семинар* „Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

5. **Сайт** на проекта – <http://redesign-impact.unibit.bg/>

6. **Станчева**, Силвия. Индикатори за научно въздействие и механизми за тяхното прилагане. // *Трети национален семинар* с международно участие „Интелектуалната собственост – формула за успех, творчество и иновации“ – 2015 г. – София, УниБИТ, 2015.

7. **Станчева**, Силвия. Създаване и развитие на уебсайта на проекта. // *Семинар*

„Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

8. **Станчева**, Силвия, Цветелина Димитрова. Приложение на информационно-комуникационните технологии в обучението на студентите по дисциплината „Информационна компетентност и комуникации“. // *Национална конференция „ИКТ в библиотечно-информационните науки, образованието и културното наследство“* в чест на 70 години от създаването на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) и 65 години от създаването на Държавен библиотекарски институт (днес Университет по библиотекознание и информационни технологии, УниБИТ), София, УниБИТ, 2015.

9. **Стойкова**, Добринка. Създаване на ретроспективен анализ и препоръки за научни издателства и автори. Представяне на наръчните за автори и издатели. // *Семинар* „Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

10. **Стойкова**, Добринка, Силвия Станчева [Stoikova, Dobrinka; Silvia Stancheva]. How to organize IL educations for Bulgarian authors and publishers of impact factor publications – project in progress. // *European Conference on Information Literacy (ECIL2015)*, Tallinn University, Tallinn, Estonia, 2015.

11. **Янкова**, Иванка. Анализ на уменията на български и европейски академични автори. // *Семинар* „Представяне на идеен проект за редизайн на научни издания за постигане на импакт фактор“, 16.11.2015 г., РНБ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново, 2015.

12. **Янкова**, Иванка, Румелина Василева. Цифрови предизвикателства пред съвре-

менното академично писане. // *Национална конференция „ИКТ в библиотечно-информационните науки, образованието и културното наследство“* в чест на 70 години от създаването на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) и 65 години от създаването на Държавен библиотекарски институт (днес Университет по библиотекознание и информационни технологии, УниБИТ), София, УниБИТ, 2015.

13. **Yankova**, Ivanka, Rumelina Vasileva, Tzvetelina Dimitrova, Kamelia Nusheva. Creation and Implementation of Interactive Model for Training of Academic Authors How to Publish Successfully Research. // *European Conference on Information Literacy (ECIL 2015)*, Tallinn University, Tallinn, Estonia, 2015.

14. **Yankova**, Ivanka, Stoyan Dentchev, Irena Peteva, Rumelina Vasileva, Tsvetelina Dimitrova. Sustainable Tools and Business Models in Support of Research and Publication Activity of Science Research (Устойчиви инструменти и бизнес модели в помощ на изследователската и публикационната активност на научните изследвания). // *Ежегоден пътуващ семинар* „Съвременни измерения на европейското образование и научно производство. Българо-малтийски културни общувания“ в гр. Валета, Малта, 2015.

15. **Yankova**, Ivanka, Silvia Stancheva, Rumelina Vasileva, Tzvetelina Dimitrova. Study of the Effect of Indicators for Research Impact and Mechanism for their Implementation for the Redesign of the Bulgarian Academic Publications and the Researchers' Publication Competencies. // *7th Qualitative and Quantitative Methods in Libraries International Conference (QQML2015)*, 26-29 May 2015, Paris France, 2015.

